

डुर्जन (2. डुष् + जन) m. ein schlechter, boshafter Mensch AK. 3, 1, 47. H. 380. M. 9, 13, 12, 79. Kāṇ. 24, 23. BHARTṚ. 2, 18, 19. KUMĀRAS. 2, 40. VARĀH. BRH. S. 73, 5, 74, 11. HIT. 23, 1. KATHĀS. 24, 203, 25, 153. BHĀG. P. 5, 14, 21, 6, 18, 47. RĀGĀ-TAR. 3, 142. In **डुर्जनज्ञैः** beim Schol. zu KĀU-RAP. 1 ist das Wort adj. gebraucht.

डुर्जनमुखचपेटिका (डु + मु + च + ट) f. eine Ohrfeige für böse Menschen, Titel einer polemischen Schrift, WILSON, VP. XXIX. übersetzt bei BURNOURF, BHĀG. P. I, LIX. fgg.

डुर्जनाय् (von **डुर्जन**), ०नायते ein böser Mensch werden, für einen bösen Menschen gelten PAṆĀT. 1, 5.

डुर्जय (2. डुष् + जय) 1) adj. f. मी schwer zu besiegen, — zu bewältigen MBh. 4, 1539. 1841. 13, 94. R. 6, 75, 51. PAṆĀT. III, 133. जरा MBh. 1, 3454. मृत्यु M. 12, 80. ऐन्द्रं चक्रम् R. 1, 29, 6. 56, 8. विष सुच. 2, 274, 1. 528, 10. माया BHĀG. P. 2, 3, 12. 4, 17, 32. KATHĀS. 23, 63. schwer zu besiegen: विष्णुपद BHĀG. P. 4, 12, 25. — 4) m. N. pr. eines Dānava MBh. 1, 2534. 2698. 3, 79. einer Dānava-Schaar ÇĀK. 93, 4. eines Rakshas R. 3, 29, 30. verschiedener Helden MBh. 1, 4679. 13, 95 (= सुडुर्जय). VĀRĀHA-P. in Verz. d. Oxf. H. 37, b, Kap. 10. fg. SKANDA-P. ebend. 74, b, Kap. 27. LALIT. 168. — 3) f. मी N. pr. einer Localität MBh. 3, 8540.

डुर्जयत (2. डुष् + ज०) m. N. pr. eines Gebirges VP. 180, N. 3.

डुर्जर (2. डुष् + जर) 1) adj. f. मी schwer verdaulich TRIK. 3, 3, 344. H. an. 2, 411. MED. r. 23. SUPR. 1, 179, 15. 191, 12. 199, 12. 210, 5. 229, 13. 2234, 2. कालकूटं सुडुर्जरम् MBh. 7, 5561. uneig. so v. a. schwer zu geniessen: राज्ञीर्डुर्जरा तस्य नवले भूभुजो ऽभवत् RĀGĀ-TAR. 3, 19. — 2) N. pr. einer Localität (s. u. नोभक).

डुर्जात (2. डुष् + जात) 1) adj. = असम्यग्जात H. an. 3, 268. MED. t. 113. = डुःसम, असमञ्जस TRIK. 3, 2, 6. a) elend, unglücklich: यो न यातयते वैरमल्पसहोद्यमः पुमान् । अफलं तस्य जन्माहं मन्ये डुर्जातजायिनः ॥ MBh. 3, 1383. दौकुलेयस्तथा मूढो डुर्जातः शक्रं दृश्यते 12, 8420. किं नु तस्य मया कार्यं डुर्जातेन R. 2, 103, 9 (GORR. 111, 14). — b) schlechthgear-tet, schlecht RĀGĀ-TAR. 1, 356. **डुर्जनैः** 3, 142. — c) nicht ächt, falsch: नर्तर Buhle RĀGĀ-TAR. 3, 507. — 2) n. Unglück TRIK. 3, 3, 159. H. an. MED. RAGH. 13, 72.

1. **डुर्जाति** (2. डुष् + जाति) f. Unglück MĀLAV. 86.

2. **डुर्जाति** (wie eben) adj. schlechthgear-tet, böse; von einem Menschen MBh. 3, 1944. **डुर्जातिनां** मरुस्व रूपां फलम् AMAR. 96.

डुर्जातीय adj. dass. HARIV. 4239.

डुर्जोवि (2. डुष् = जोवि) adj. n. schwer zu leben oder subst. n. ein schweres Leben: यथा च मन्ये डुर्जोविमेवं न सुकरं ध्रुवम् R. 2, 37, 20 (तथा न सुमरम् GORR.). सुज्ञावं नित्यशस्तस्य यः परैरुपजीव्यते । राम तस्य तु डुर्जोवि यः परानुपजीवति ॥ 103, 5. R. GORR. 117, 12 an beiden Stellen तेन st. तस्य.

डुर्ज्ञान (2. डुष् + ज्ञान) adj. schwer zu wissen MBh. 12, 4026. Davon **डुर्ज्ञानत्वं** n. nom. abstr. KULL. zu M. 4, 1.

डुर्ज्ञेय (2. डुष् + ज्ञेय) adj. schwer zur verstehen, — kennen zu lernen, — ausfindig zu machen, — zu wissen M. 6, 73. MBh. 3, 12995. 4, 566. 909. 7, 9170. 8, 3434. 12, 6794. HARIV. 1012. Beiw. ÇIVA'S ÇIV.

डुर्णय s. **डुर्नय**.

III. Theil.

डुर्णय (2. डुष् + नय Erreichung) adj. unerreichbar, unzugänglich: एना पर ऐकैन् डुर्णयं चिद्वक् AV. 5, 11, 6. — Vgl. हृणय, हृणय.

डुर्णामचोतन (डुर्णामन् + चो + त) adj. die Durṇāman genannten Dämonen verschendend AV. 8, 6, 3. माणि 19, 36, 1.

डुर्णामन् (2. डुष् + ना + त) adj. einen schlechten Namen habend; m. Bez. dem Menschen feindlicher, dämonischer Geschöpfe, von welchen Krankheiten und anderes Unheil kommen; nach NIA. 6, 12 eines Gewürmes: यस्ते गर्भममीवा डुर्णामा योनिमाशये RV. 10, 162, 2. डुर्णामो शिरौ वृश्चामि AV. 2, 23, 2. 8, 6, 1. डुर्णामा च मुनामी चोभा संवर्तमिच्छतः 4. श्राया-डुर्णामः सुदान्वाः 16, 6, 7. 19, 36, 4. fem. डुर्णामी AV. 4, 17, 5. 19, 36, 6. — Vgl. **डुर्णामन्**.

डुर्णामर्हन् (vorherg. + कृन्) adj. die Durṇāman schlagend, vernichtend AV. 19, 36, 3.

डुर्णिकृतिर्वैन् (2. डुष् + नि + कृति + एयिन्) adj. schlecht Verwahrtes aufspürend AV. 11, 9, 15.

डुर्णीति s. **डुर्निति**.

डुर्दत्त (2. डुष् + दत्त) adj. schlecht gegeben P. 7, 4, 47, Sch.

डुर्दम (2. डुष् + 2. दम) 1) adj. schwer zu bändigen MBh. 12, 3310. — 2) m. N. pr. eines Sohnes des Vasudeva von der Rohiṇī HARIV. 1931. eines Fürsten, eines Sohnes des Bhadracreṇja, 1385. 1743. 1848. fg. VP. 407, N. 12. SKANDA-P. in Verz. d. Oxf. H. 71, b, Kap. 81. eines Brahmanen VĀJU-P. ebend. 32, a, 29.

डुर्दमन (2. डुष् + द०) 1) adj. schwer zu bändigen. — 2) m. N. pr. eines Fürsten, eines Sohnes des Çatānika, BHĀG. P. 9, 22, 42.

डुर्दम्य (2. डुष् + 1. दम्य) adj. schwer zu bändigen, widerspänstig: ० नि-यम् MBh. 12, 2951.

डुर्दर 1) adj. a) tearing. — b) distressing. — 2) m. a kind of drug (स्वप्न) WILS. — Vgl. दरिद्र, दुर्धर.

डुर्दर्श (2. डुष् + दर्श) adj. f. मी 1) schwer zu sehen, — zu erblicken von (instr. oder gen.) KATHOP. 2, 12. BHĀG. 11, 52. MBh. 7, 9452. R. 2, 40, 22. BHĀG. P. 1, 6, 22. 3, 22, 6. 4, 8, 35. 22, 7. — 2) unangenehm anzusehen, widerlich MBh. 1, 3471. 10, 453. 13, 6668. HARIV. 13670. KATHĀS. 20, 39. PRAB. 48, 4. ययुर्दुर्दर्शतां पराम् MBh. 8, 861. — Vgl. **डुर्दर्श**.

डुर्दर्शन (2. डुष् + द०) adj. P. 3, 3, 130. VĀRT. 1. 1) schwer zu sehen, — zu erblicken von (gen.) BHĀG. P. 3, 13, 34. — 2) unangenehm anzusehen, übel aussehend SUPR. 1, 260, 1.

डुर्दशा (2. डुष् + दशा) f. eine schlimme Lebenslage, Unglück KATHĀS. 23, 27. — Statt **डुर्दशो** MBh. 10, 83 ist **डुर्दशो** zu lesen.

डुर्दात (2. डुष् + दात) 1) adj. schlecht gebündigt, ungezähmt, ungezügelt: नर MBh. 13, 1534. राजन् 12, 716. ÇIVA 10426. वाजिदैत्य HARIV. 4279. — 2) m. a) Kalb. — b) Streit, Zank RĀGĀN. im ÇKDR.

डुर्दिन (2. डुष् + दिन) 1) n. ein trüber —, regnichter Tag. Regenwetter, Unwetter, ein bezogener Himmel, Regenwolke, Regen AK. 1, 1, 2, 13. H. 163. KAUC. 38. im Gegens. zu सुदिन MBh. 3, 812. **डुर्दिने** वाय वा व्य-धे HARIV. 7836. तुमुलं डुर्दिनं चासाद्विद्युस्तनयितुमत् । तदुर्दिनतलं मि-त्रा नारदः प्रत्यदृश्यत ॥ 9609. (हरिः) डुर्दिनाम्भोदनिस्वनः । प्रतस्ये डुर्दिनाकारः सडुर्दिन इवाचलः ॥ 2900. मायाम् — वातडुर्दिनसंकुलाम् R. 3, 73, 13. ब्रह्ममाहूत 6, 29, 11. अकाल०, आकालिक MĀKĀH. 76, 2, 5. अवि-